

PUTOVÁNÍ PO SVATÉ CESTĚ
(VIA SANCTA)
OD ŠPITÁLSKÉ BRÁNY
PO STAROU BOLESLAV
KTERAK SE USKUTEČNILO
V LÉTĚ ROKU 2009
SPOLEČENSTVÍM MOLECHET

SEPSAL JIŘÍ „BIFUR“ STIBOR
NA SV. MARTINA L.P. 2010

*Tuto publikaci věnuji především své ženě Jiřině a dceři Pavle
za jejich shovívavost a trpělivost s mojí osobou.*

ÚVOD

Vybaveni popisem cesty od Jana Tannera v knize **SVATÁ CESTA Z PRAHY DO STARÉ BOLESLAVĚ** z roku 1679, komentáři k tomuto spisku z internetových stránek Prahy 9 a několika dostupnými historickými mapami (tedy zejména 2.vojenským mapováním a 1.stabilním katastrem) jsme se sešli první červencovou středu na stanici metra Florenc. Je k původní Špitálské bráně nejbližší a naše putování zde započalo. Na tuto první část se vypravili Chomi, Bifur a Willow v dobovém oděvu poutníka. Na následující putování z Podolanky se pak již vypravila výprava větší ve složení Bifur s Človíčkem a Pavlou a Elli s Jirkou. Tentokrát v oděvu civilním.

V následující části bude popis jednotlivých zastavení dle původního textu doplněn fotografiemi, případně komentářem psaným kurzívou a na závěr pak mapou celé cesty. Materiál byl vytvořen pro Společenství Molechet o. s. a není určen pro komerční šíření.

SPOLEČNÝ POPIS

Kapličky byly jednotného provedení. Měly mezi dvojicí toskánských pilastrů a niku zakončenou obloukem. Kapličku zastřešoval nízký trojhranný tympanon, některé (většina z nich) měla v tympanonu kruhové slepé okénko. Ve vnitřní zadní stěně niky měly freskovou výzdobu. V dolní větší části byly vyobrazeny zidealizované scény ze svatováclavských legend, v horní, menší, segmentové části byl vyobrazen mariánský poutní obraz nebo socha, který dal kapličce jméno. Na obrázku byl v ozdobné stuze zapsán název poutního místa, odkud obraz nebo socha zobrazené Madony pocházely. Na vnitřních bočních stěnách niky byla zapsána **ČESKY** (!) na jedné straně modlitba, či přesněji prosba k zobrazenému obrazu či soše a na protější straně popis zobrazeného výjevu ze života sv. Václava. Na vnější straně kapličky byl pod římsou po stranách oblouku niky nakreslen vlevo erb a vpravo jméno stavebníka a donátora kapličky.

ZASTAVENÍ CESTY

1. KAPLE, STAROBOLESLAVSKÁ

Prvá kaplička byla pravděpodobně umístěna v dnešním Šaldovy ulice na Sokolovské. Byla uvedena počátečním oslovením loretánské litanie **SVATÁ MARIE**. Kaple byla zasvěcena Staroboleslavskému paládiu. Stavebníkem byl Jan Ignác Dlouhoveský de Longa Villa, probošt metropolitní kapituly. Narodil se roku 1638 jako syn Jindřicha Dlouhoveského z Dlouhé Vsi a Juliany Fremutové z Tropčic. Vystudoval jezuitský konvikt sv. Bartoloměje. Již roku 1662 získal kanonikát ve Staré Boleslavi a roku 1668 u sv. Víta. Proboštem Metropolitní kapituly byl zvolen 3. června 1674. Svou kariéru završil jako titulární biskup milenitanský (vysvěcen 11. června 1679) a světitel biskup pražský. Zemřel 10. ledna 1701. Protože je v kartuši uveden jako probošt pražský, je třeba datovat vznik kaple mezi léta 1674 a 1679.

Oproti všem ostatním nemá kaplička obraz v nice rozdělený na část mariánskou a svatováclavskou, ale je v celku. Je v něm paládium korunované dvojicí andělů, které doprovází na obláčcích postavy sv. Cyrila a sv. Metoděje. Pod ním, pod původním staroboleslavským kostelem vzdávají paládiu hold stojící sv.

Václav a sv. Ludmila, a v popředí klečící bl.Podiven a kněz Pavel, učitel a vychovatel mladého kněze Václava a Ludmilin důvěrník. V rozích je vlevo erb rodu Dlouhoveských - stříbrný válečný štít s vyčnívajícím hrotem v modrém poli a kartuše, v pravém rohu kartuše s latinsky psaným jménem a titulem donátora - Jan Dlouhoveský, probošt pražský.

Poloha kaple je určena odhadem vzdáleností. Vzhledem k mohutné výstavbě v této oblasti v 19. a 20. století se kaplička nezachovala ani v pomístním názvu. Kaplička také mohla zaniknout již v 18. století v důsledku umístění v záplavové oblasti.

2. KAPLE, AITLICKÁ

Byla zasvěcena oslovení loretánské litanie **SVATÁ BOŽÍ RODIČKO**. Na obraze v nice měla výjev ze svatoludmilské legendy. Manželka knížete Bořivoje a dcera knížete Slavibora Ludmila, po svém přijetí křesťanství nechala z modly pohanské bohyně Krosiny a dalších bůžků ulít mariánský reliéf. Ten byl prohlášen za paládium. Z mariánského cyklu zde byla zobrazena P. Maria Udlická (Aitlická). Udlice, dříve označovány jako Eitlitz, dnes součást Chomutova byly lokálním poutním místem, kde byla uctívána gotická socha Panny Marie. Donátorem kaple byl Jan Maxmilián hrabě Lamberg (1608 - 1682), císařský nejvyšší hofmistr, diplomat a od roku 1641 hrabě. Tento bratranec pražského arcibiskupa byl zakladatelem rakouské linie rodu, který roku 1663 získal i český inkolát. Zobrazen byl úplný rodový erb - čtvrcený štít se středním štítkem. V něm v červeném poli dva stříbrní stojící psi se zlatým žebříkem. 1. a 4. pole polceno, vpravo třikrát zlato-modře děleno, vlevo červené. Ve 3. a 4. stříbrném poli černý pes se zlatým obojkem. Štít je obtočen řádem Zlatého rouna, který donátor dostal v roce 1655.

Původní kaple stála nejspíš v Karlíně proti dnešní Invalidovně, pravděpodobně blíže k vltavskému břehu, než dnešní tam stojící kaple z pozdější doby. Ta byla zřejmě postavena jako náhradní místo původní. Ta stála v místě, kudy vedl násep železniční tratě a musela proto ustoupit. Omylem bývá považována za prvou kapli Svaté cesty. Vzhledem k novější výstavbě se její architektura i velikost se proti ostatním kaplím dost liší.

3. KAPLE, BECHYŇSKÁ

Zasvěcená invokaci **SVATÁ PANNY PANEN**, připomínala křest sv. Václava, vymalovaný ve spodní části niky. V horní části je sousoší Piety obtočené trnitým věncem. Bechyňský klášter minoritů zanikl v

husitských dobách a roku 1491 byl obnoven jako františkánský. Socha Piety unikla při obrazoborectví a při vojenském plenění kostela v roce 1619. Zpustošený kostel byl obnoven roku 1623 a socha se stala uctívaným cílem poutníků. Vlevo šternberský erb - zlatá osmihrotá hvězda v modrém poli - a vpravo kartuše s latinsky psaným jménem donátora kaple, tehdejšího pána na Bechyni Jana Norberta ze Šternberka (+1678).

V současné době zde neexistuje nic. Pravděpodobně stála v prostoru remízy tramvají před současným hotelem Olympic u stanice metra Invalidovna. Vzhledem k průmyslovému využití zdejší oblasti, po kapli ani památky

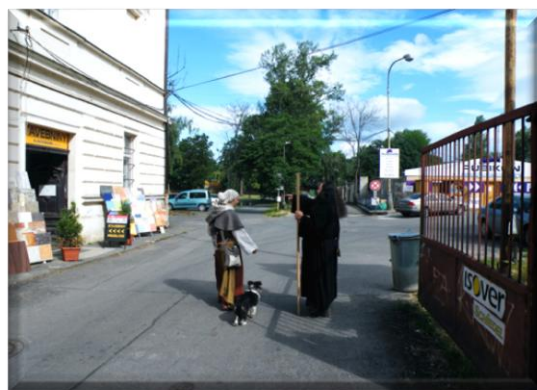
4. KAPLE – BRNĚNSKÁ

Zasvěcena zvolání **MATKO KRISTOVA**. V nice byl dvouplánový obraz. V pozadí vychovatel a učitel kněžice Václava kněz Pavel bdí nad jeho ložem, v popředí obrazu je znázorněno, jak ho vyučuje. V boku obrazu vyčnívá stolec pokrytý ubrusem a na něm snad psací potřeby. V lunetě je zarámovaný obraz Moravské madony, či Moravského paladia, nesený dvojicí sedících lvů. Vlevo je erb na kterém byla v původním zobrazení v modrém poli stříbrno-červeně polcená orlice s korunovaným rakouským štítkem na hrudi.

Podle legendy obraz Moravské madony namaloval sv. Lukáš. Obraz se dostal do Cařihradu a odtud do Milánu. V roce 1158 jej věnoval císař Fridrich našemu králi Vladislavovi. Dvěšest let na to jej Karel IV. roku 1356 věnoval moravskému markraběti Janu Jindřichovi a od něj se dostal do kostela sv. Tomáše. Ve skutečnosti se však jedná o byzantskou ikonu z 12. století.

Donátorem kaple byl moravský zemský hejtmán Ferdinand hr. Libštejnský z Kolovrat, kterým byl až do své smrti 4. května 1700.

Kaple měla stát v místech bývalých dílen Dopravního podniku. Nedochovala se.

5. KAPLE, BUDĚJOVICKÁ

Zasvěcená oslovení **MATKO BOŽSKÉ MILOSTI** měla vyobrazení opět dvouplánové. V pozadí je nejistý výjev sv. Václava ještě v dětském věku, kterého vede za ruku - podle šátku na hlavě - snad řeholnice. V popřední hlavní části obrazu je sv. Václav již starší, v roli ministranta přísluhujícího při mši

V horním obraze v nice kaple byla zobrazena známá Budějovická madona z oltáře dominikánského kostela založeného před rokem 1300. Legenda praví, že obraz byl přinesený roku 1410 z Itálie budějovickým měšťanem Václavem Insistorisem.

Donátorem kaple byl prezident apelačního soudu a dvorský sudí Karel Maxmilián hr. Lažanský z Bukové, pán na Manětíně (+1695). V jeho erbu, vyobrazeném v levé horní části kaple je nákolí se špicemi a částí loukotě, což heraldici nazývají korbelem.

Kaple - též nedochovaná - měla stát při křižovatce na Palmovce.

6. KAPLE, CHLUMECKÁ

Zasvěcená oslovení **MATKO NEJČISTOTNĚJŠÍ** znázorňovala vyobrazený výjev, jak kněžna Drahomíra, když se po smrti knížete Spytihněva zmocnila vlády, dala vyhnat ze země všechny křesťany a nechala znovu obětovat pohanským božstvům. V horní části niky byl namalován zarámovaný obraz Panny Marie Pasovské situovaný ve stádečku ovcí.

Z poutních míst je zde zastoupen barokní poutní kostel na Chlumku u Luže z let 1690-96 postavený P. Ignácem Bayerem a G. B. Alliprandim nákladem Marie Maxmiliány Eve Hyzrlové z Chodů a Košumberka (1637-1690). Dcera Floriána Jetřicha hr. Žďárského ze Žďáru provdaná Slavatová a znovu po úmrtí svého muže Hyzrlová. Po úmrtí svého muže J. Slavaty z Chlumu se usadila v sousedním městečku Luže na hradě Košumberku, kde žila do roku 1666. Chrám je znám i ze Štolova románu *Tovaryšstvo Ježíšovo*. V hradní kapli umístila kopii známého obrazu Panny Marie Pasovské (autorem originálu je L. Cranach starší).

Původně nechala v letech 1667 - 1669 na Chlumku, výšně přímo nad Luží, postavit pro rodinný obraz poutní kapli. Rostoucí počet návštěvníků si však vyžádal stavbu velkého poutního kostela s rezidencí jezuitů. Jeho dokončení a vysvěcení roku 1713 se hraběnka už nedožila.

V erbu v levé části kaple je erb s červeno-stříbrně polcenou orlicí se zlatým perizonem (upevňovací pružinou) v modrém poli.

Měla stát při křižovatce ulic Sokolovské, Českomoravské a Spojovací v místě přemostění dvojicí železničních nadezdů. V žádném z mapových podkladů není zakreslena. Kaplička se nedochovala, ba ani povědomí o ní mezi pamětníky.

7. KAPLE, CHOMUTOVSKÁ

Věnovaná zvolání **MATKO NEJČISTŠÍ**, měla ve svém vyobrazení výjev sv. Václava sedícího na knížecím trůně mezi dvořeníny. V horní části je obraz mariánské sochy s Ježíškem v levé ruce a žezlem v pravé, mezi rozkvetlými rostlinami.

K této chomutovské mariánské sošce se traduje, že byla přenesena z luteránských krajín. Donátorem kaple byl František Ignác hr. z Rozdražova (+1691), královský rada a pán na Blatné. Byl to poslední příslušník polského rodu usídleného od roku 1578 v Čechách. V erbu, nakresleném v levé části kaple měl v červeném štítě kosmé stříbrné břevno se třemi růžemi. *Tato kaplička je jako vůbec prvá zdokumentované fotografií i svým umístěním. Stála v Čihákově ulici v místě, kde je dnes zadní vchod do kulturního domu Gong. Tomu místu se říkalo v HADROVNĚ. Kaplička musela ustoupit výstavbě domu v Sokolovské ulici mezi ulicemi Matějkovou a Kovářskou. Ani petice místních občanů kapličku nezachránila.*

8. KAPLIČKA – DRUŽENÁ

Byla zasvěcena oslovení **MATKO NEPORUŠENÁ**. Na obraze byl výjev, jak sv. Václav nechává bořit pohanské modly a stavět křesťanské chrámy. To byl snad nejstarší případ obrazoborectví na našem území. Škoda - při nástupu nové ideologie se musí vše, co se váže k minulosti, byť kulturně a umělecky hodnotné, odstranit. V horní části obrazu byla namalována socha Panny Marie Družecké orámovaná mandorlou z hořících srdcí. Po levé straně je postava vojáka, zřejmě jednoho z těch, kteří vyplnili kostel, a napravo kamenný menhír, ve který se proměnil člověk, který tu hříšně zaklel. Po zkáze družeckého kostela ve třicetileté válce zůstal neporušen pouze oltář se sochou Panny Marie. Když byla z ruin odvezena do Slaného, dle pověsti se prý zázračně vrátila. Kamenný sloup, ve který se měl proměnit klející člověk, má ovšem jiný původ. Stávalo zde pohanské obětiště, kde byl uctíván falický symbol plodnosti. Jako touha po zachování rodu poutníků, kteří sem přicházeli prosit o potomky. Po nástupu křesťanství bylo využito tradiční místo, kam přicházeli lidé a postavili tu kostel. Nejstarší zmínka o něm je až z roku 1137.

Donátorem kapličky byl nejvyšší purkrabí Bernard Ignác hr. Martinic (+1685). Vedle politických funkcí vešel do dějin jako podporovatel řeholí. Založil františkánský klášter v Hořovicích, uvedl do Prahy řád Teatinů a do Slaného piaristy. Svou donací prezentoval nové poutní místo na svých statcích. Ve svém erbu, který byl též namalován na kapli, jsou lekna s hvězdou a řádem Zlatého rouna, který nosil od roku 1657.

Tato kaple měla stát při ulici U skládky. Zachovaná není, pamětníci jen nejistě vzpomínají na jednu z kapliček, která měla stát na pravé straně (ve směru od začátku poutní cesty z Prahy), ale jejich představy splývají i s následující kapličkou.

9. KAPLE, JIČÍNSKÁ

Věnovaná oslovení **MATKO NEPOSKVRNĚNÁ**, měla ve spodní části niky obraz se scénou zavraždění sv. Ludmily. Důvody této vraždy v zápase o politickou moc jsou známé; Drahomíra tenkrát vytýkala své tchýni Ludmile, že z Václava dělá spíše mnicha než knížete. Proč se měl učit číst a psát? V tehdejších představách byla u vladařů znalost čtení a psaní podružnou záležitostí. Svědčila o jejich změkčilosti. Dobrý vladař musel hlavně umět zacházet s mečem a jezdit na koni. V nastalém sporu mezi Drahomírou a Ludmilou se Ludmila snažila v pokoře dojít ke smíru. Dle Kristiánovy legendy měla prohlásit Drahomíře: „Po žádném podílu na tvé vládě nezatožila má duše zláčkana zlou žádostivostí, ani nechci panovati nad tebou. Vezmi si své syny, a jak je libo, s nimi vládni, mně však dopřej volnosti, abych sloužila všemohoucímu Kristu, na kterémkoli chceš místě.“ A na to odjela z Prahy na Tetín. To Drahomíře nestačilo a chtěla Ludmilu zlikvidovat za každou cenu. Poslala za ní na Tetín námezdní vikingské žoldáky vedené (?) Tunnou a Gommonem. V noci na 15. září 921 vtrhli na Tetín, vyvlekli Ludmilu z jejího lože a uškrtili ji. Drahomíra zachovala Istivě. Aby zachovala své dekorum před veřejností (ona přece nevraždila), nechala jednoho z vrahů - Gommona - ostentativně popravít, zatímco jeho druhovi Tunnovi se podařilo uprchnout ze země.

V horní části kaple, v lunetě byla vyobrazena Panna Maria Rusánská. Ta se váže k městu Jičín, kde roku 1622 postoupil Albrecht z Valdštejna jezuitům původní farní kostel sv. Jakuba (1627). Ti sem roku 1637 přenesli z Rusi obraz Panny Marie, který se stal cílem poutí. Jde o přesnou kopii Vladimírské ikony z 12. století, jejíž originál je dnes v moskevské Tretjakovské galerii.

Donátorem kaple byl Ignác ze Šternberka (+1700), třetí z bratří, s erbem zlaté osmihroté hvězdy v modrém poli, která byla vyobrazena i na kapli.

*Kaple stála v místě, kde dnes je socha Vincence Makovského **MUŽ** (dříve **PRŮMYSL**), kousek před břehem Rokytky.*

10. KAPLE – KLADSKÁ

Zasvěcená oslovení **MATKO PŘEMILÁ**. Namalován byl výjev, jak sv. Václav vykupuje pohanské děti, aby mohly být pokřtěny a vychovávány ve víře křesťanské. Je vyobrazena matka přivádějící dvě děti, které vede za ruku se odvrací, snad se vzpouzí v očekávání něčeho neznámého. Na horní části obrazu je obraz Panny Marie Kladské, obklopené letícím hejnem ptáků, snad holubiček. Bylo to jediné zasvěcení kaple mimočeské Madoně.

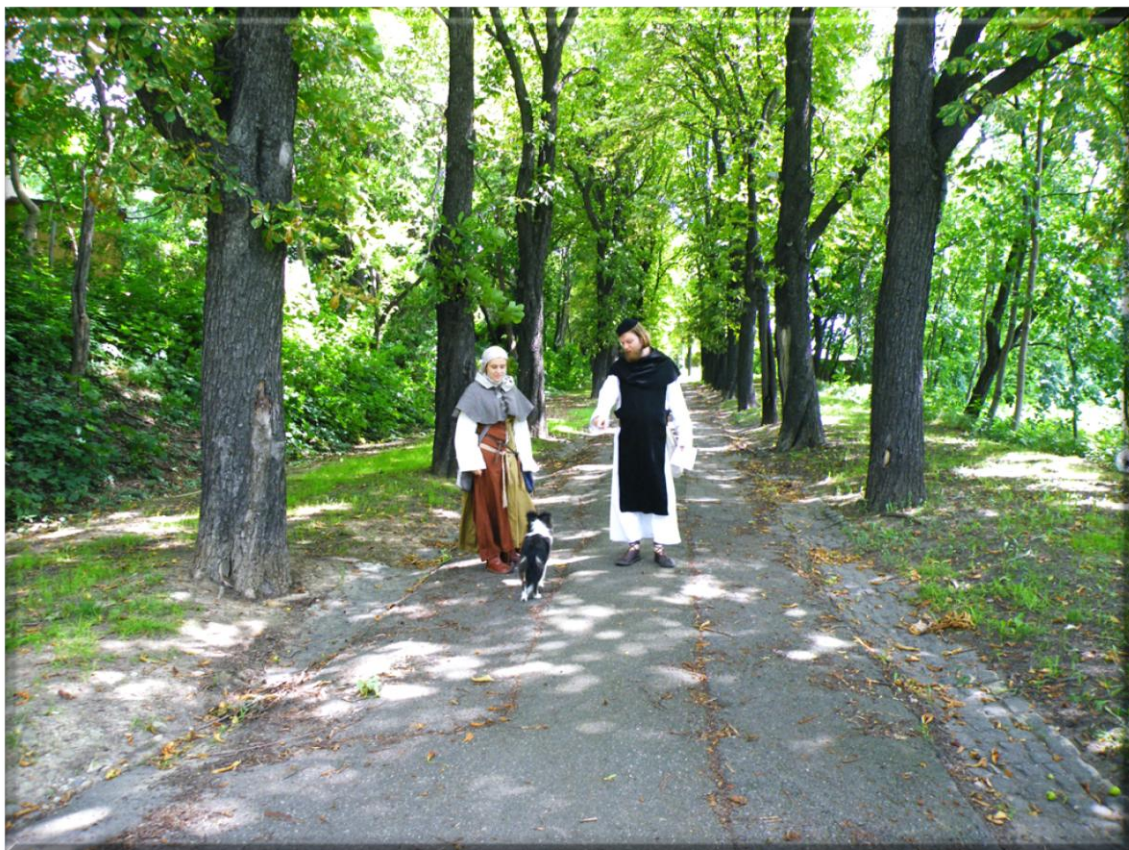
Stavebníkem byl Arnošt Josef hr. z Valdštejn (+1708). Ten politicky nijak činný nebyl, ale zasloužil se o podstatné rozšíření rodového dominia. Koupil Bělou a Bezděz s Doksy, rozšířil panství Hradiště a koupil Křivoklát s Nižborem.

Kaple měla stát na východním konci dnešní Zbuzkovy ulice. Není o ní žádný doklad, ani písemný, ani mapový. Pamětníci o ní nikdy neslyšeli.

11. KAPLE - HEYNDORFFSKÁ (HEJNICKÁ)

Oslovení **MATKO PŘEDIVNÁ**. V nice kaple byl dvouplánový obraz. V jeho zadní části má sv. Václav dvojí roli: sklízí obilí a mlátí obilí, v přední části peče na ohništi hostie. Jeho pomocník, zřejmě bl. Podiven, mu přináší dříví, které našťípál. V horní části obrazu je obraz sochy, která byla vyřezána v lípovém kmeni. U něho se modlila a prosila matka nemocného dítěte za jeho uzdravení. Po vyslyšení prosby byla socha uctívána.

Stavebníkem kaple byl Karel Ferdinand hr. Valdštejn, strýc předešlého, diplomat a nejvyšší hofmistr císařovny Eleonory (1634 - 1702).

Kaplička měla stát na jižním ohybu ulice Pod Krocínkou. Nikde není doložena, ani mezi pamětníky o ní není povědomí. Nedaleko od uvedeného místa, na rohu ulic Stoupající a Na Krocínce stával mezi dvojicí topolů kříž, prý na památku zachráněného děťátka, které si tu hrálo se zmijí. Kříž byl chráněný orientační bod, zanesený na mapách, ale nedožil do současných dnů.

12. KAPLE, HORAŽDOVSKÁ (HORAŽDOVICKÁ)

Zasvěcená oslovení **MATKO STVOŘITELE**. Obraz představoval sv. Václava při lisování vína v kádi, do které mu pomocník, snad opět bl. Podiven, vyklápí z nůše hrozny. V horní části obrazu je obraz pozdně gotické plastiky z Lorety v Boru u Horažďovic z konce 17. století.

Donátorem kaple byl František Eusebius hr. Pötting (1627 - 1678), císařský tajný rada, od roku 1635 hrabě, od roku 1663 nositel Zlatého rouna a nejvyšší dvorský maršálkem. Na kapli vlevo je kartuše s erbem - v 1. a 4. poli je zlatá zlomená podkova a v ní dva zkřížené hřeby. Ve 2. a 3. poli je stříbrný chrt.

Kaple měla stát vpravo od konce ulice Pod Krocínkou. Snad je totožná s tou, kterou pamětníci (ovšem nejistě) lokalizují do prostoru v parku na Klíčově, kde byly postaveny řadové garáže. Ovšem jedna ze zchovalých kapliček, i když stavebně odlišná, stojí v poli před areálem Garáže Klíčov. Je umístěna v linii na následující kapličky. Domníváme se tedy, že by to mohla být ona. Stavební odlišnost mohla vzniknout při pozdějších opravách nebo se odlišovala od počátku. Podle stavebně-architektonického rozboru kapliček nestavěla jedna „firma“ a jsou mezi nimi značné rozměrové rozdíly, pravděpodobně bylo jen jednotné zadání vzhledu.

13. KAPLE - HRADČANSKÁ

Zasvěcená oslovení **MATKO SPASITELE** zobrazovala scénu, jak sv. Václav pohřbívá chudé. V horní části obrazu je obraz mariánské sochy zvané Hradčanská madona, či Madona kapucínská, která je v nejstarším kostele řádu kapucínů na Loretánském náměstí na Hradčanech. Dle legendy promluvila k jednomu z řádových bratří, který chtěl řeholi opustit a přemluvila k setrvání. Socha stojí na obráceném půlměsíci uprostřed vojenského ležení.

Donátorem kaple je Jan Hertvík hr. Nostic, nejvyšší kancléř Českého království.

Je to jedna z dalších kapliček Svaté cesty, o které máme doklad o její existenci. Stávala v místech, kde byly postaveny garáže autobusů ČSAD. Vydřela až do zimy 1970-71, kdy byla z provozních důvodů zbořena. Fotografickou dokumentaci nemáme k dispozici, respektive skládka stavební suti není fotograficky příliš atraktivní.

14. KAPLE - JENÍKOVSKÁ (GOLČŮV JENÍKOV)

S oslovením **PANNO NEJMOUDŘEJŠÍ**. Ve vyobrazení kaple byl sv. Václav posílající poselstvo k papeži s dotazem, jaké slavnosti se v Římě konají o svátcích sv. Kosmy a Damiána, a sv. Michala. V pozadí obrazu

vyhlíží snad jakoby z oblohy polopostavy starověkých lékařů Kosmy a Damiána. V horní části obrazu je Madona z Loretánské kaple v Golčově Jeníkově. Tu nechal postavit v letech 1650 - 1653 generál Martin Maxmilián Goltz. Záhy zde vznikla i jezuitská rezidence. Dnes je tato Madona uvnitř kostela, který byl pro ní zbudován v letech 1827-29 přistavěním k loretánské kapli.

Donátorem kaple Svaté cesty byl Karel Leopold hr. Caretto Millesimo (+1689).

Tuto kapličku zachránilo od zkázy zřejmě to, že dávno nepoužívaná cesta byla rozorána, vystavěna nová (tedy kolem roku 1750 tzv. Císařská), přímější silnice a tak se tato kaplička ocitla daleko v poli.

15. KAPLE – KÁJOVSKÁ

Zasvěcená oslovení **PANNO CTIHODNÁ**. V nice kaple bylo vyobrazení sv. Václava přinášejícího v zimě dříví chudým lidem. Odkud ho nese? Z lesa, který ale nepatřil ke knížecímu majetku, ale některému z jemu poddaných šlechticů. Tedy neoprávněně je získal. Aby upokojil své svědomí, vyznal se ze svého činu hajnému a uložil mu, aby ho, když ho příště opět přistihne, náležitě zbil. Ale vymínil si že **DO TVÁŘE NE!**

V horní části obrazuje vyobrazena pozdně gotická plastika z konce 15. století Kájovská madona z poutního kostela Nanebevzetí Panny Marie ze 14. století. Pro velký zájem poutníků o jedno z nejstarších mariánských poutních míst v Čechách byl rozšířen přestavbou v letech 1471-85. V 17. století se během třicetileté války prohlubuje význam prosebných poutí a po jejím skončení děkovných poutí, zejména k místům s mariánskou tradicí přibývá. Kostel je proto v druhé polovině 17. století znovu upravován. Donátorem kaple byl arcijáhen krumlovský Bohumír Kapoun ze Svojkova, který byl v této funkci v letech 1671 až 1698. Na kapli je vlevo zobrazen jeho polepšený rodový erb, nad nímž se vznáší erbovní klobouk apoštolského protonotáře.

Kaple je zachovaná, opravená a stojí vlevo od silnice v poli skrytá za nárožím ohrady podniku Knauf.

16. KAPLE – KLADRUBSKÁ

Věnovaná oslovení **PANNO CHVALITEBNÁ**. Výmalba niky připomíná přenesení těla sv. Ludmily z Tetína do Prahy, které prý zůstalo tři léta neporušeno. V horní části je namalovaná gotická socha v plamenné mandrole obletovaná ptáčky, z počátku 17. století,

před níž došlo opakovaně k uzdravení nemocných prosebníků. Je z kláštera benediktinů v Kladrubech ze zač. 12. století, přestavěný v letech 1701-29 G. B. Santinim v barokní gotice.

Na kapli je vlevo obraz erbu Gutštejnů - ve zlatém štítě trojí černé paroží.

Stavebníkem kaple byl Jindřich hr. Z Gutštejna, hejtmán plzeňského kraje.

Kaplička se nacházela ve Kbelích v Hůlkově ulici. Prý existuje i několik fotografií této, již poškozené kapličky před zástavbou tohoto místa.

17. KAPLE, KRUPECKÁ

Zasvěcená oslovení **PANNO MOCNÁ**. Vyobrazen tu byl výjev, jak sv. Václav vyzývá vetřelce, kouřimského knížete Radslava Zlického k osobnímu souboji. Aby se státnické a mocenské spory řešily způsobem **MUŽ PROTI** muži a národy tím netrpěly.

V horní části výmalby je socha piety z poutního kostela v Krupce z roku 1669. K ní se poutníci ubírají v kleče svatými schody.

Na kapli vlevo je obrazec, zdánlivě připomínající protáhlé zrnko kávy. Je to stylizovaný erb hr. Wratislava z Mitrovic. Je jím štít červeno-zlaté polcený štít, snad z výtvarného záměru namalovaný do oválu.

Donátorem kaple byl Kryštof Wratislav z Mitrovic

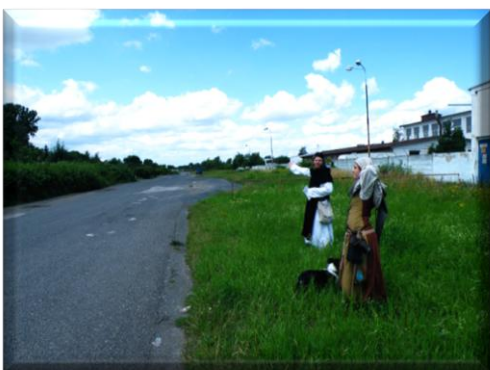
*Nachází se na parkovišti Muzea letectví a kosmonautiky. V oblouku niky je zřetelný novodobý nápis v půlkruhu začínající počátečními verši Svatováclavského chorálu **SVATÝ VÁCLAVE, VĚVODO ČESKÉ ZEMĚ...** Kaplička dosud stojí.*

18. KAPLE, KULMENSKÁ (CHLUM NAD OHŘÍ)

Zasvěcená oslovení **PANNO DOBROTIVÁ**, představovala ve svém vyobrazení sv. Václava jak ve špitále, který nechal zřídit u Šárecké brány, posluhuje nemocným, chudým, vdovám a sirotkům.

V horní části obrazu je tu představen Chlum sv. Máří, jehož historie sahá až na přelom 13. a 14. století. Tehdy prý byla v lískovém keři nalezena socha Panny Marie, která se po přenesení znovu zázračně vrátila

na původní místo. Již roku 1383 byla lokalita svěřena řádu křížovníků a v roce 1687 byl zdejší kostel povýšen na probošství.

Na horní části stěny kaple je namalován v oválné kartuši označení křížovnického řádu, v černém poli červený maltézský kříž a pod ním malá červená šestihrotá hvězda.

Stavebníkem kaple byl Řád křížovníků.

Kaple stála vpravo od letiště. Na mapách je v těchto místech zakreslená dvojice sousedících kaplí v bezprostřední blízkosti. Byla zrušena při budování letiště.

19. KAPLIČKA, KUTNOHORSKÁ

S oslovením **PANNO VĚRNÁ**. Obraz v kapli znázorňoval sv. Václava, který přišel opožděně na říšský sněm a přesto je vítán ze svého trůnu povstávším císařem. V svatováclavských legendách je tento příběh popsán, jak jednou byl Václav pozván na dvorský sjezd, ale opozdil se. Císař se rozhněval a nařídil knížatům, aby až Václav konečně přijde, se pod trestem ztráty hlavy nikdo z nich se neodvážil vstát a

uvolnit mu místo k sezení. Když pak třetího dne Václav dorazil a vešel do síně, byl to k překvapení všech právě sám císař, který povstal a posadil ho na své sedadlo. Když se tomu knížata podívovala, vysvětlil jim, že viděl jak vstupujícího Václava doprovázejí andělé a na jeho čele září zlatý kříž.

V horní části kaple je vyobrazená uctívaná gotická socha Kutnohorské madony mezi dvojicí klečících andělů

V horní části kaple je vyobrazen erb rodu Věžníků, polepšený při jejich povýšení do panského stavu roku 1694. Čtvrcený štít se středním štítkem, kde v červeném poli je lev přirozené barvy. V 1. a 4. černém poli je zlatá trubka, ve 2. zlatém poli černá orlice a ve 3. modrém poli původní rodový erb - stříbrná hlava psa věžníka.

Stavebníkem byl rada komorního soudu, hejtman čáslavského kraje, v roce 1694 povýšený do hraběcího stavu Bernard baron Věžník (+1714)

Umístění je sporné. V uváděném místě - v ulici Palackého asi v polovině vzdálenosti mezi křižovatkou Palackého a Čs. Armády a náměstím - dle vzpomínek pamětníků žádná kaple Svaté cesty nestála a není ani potvrzena její existence na mapách.

20. KAPLIČKA, LAURETÁNSKÁ (LORETÁNSKÁ)

S oslovením **ZRCADLO SPRAVEDLNOSTI** má vyobrazený výjev, který navazuje na příběh z předchozí kaple. Císař, který Václava posadil na své sedadlo ho po skončení sjezdu povolal k sobě a nabídl mu různá bohatství či rozšíření vévodství. Václav si ale vyžádal čas na rozmyšlenou, a když se mu ve spánku zjevil sv. Vít, požádal císaře o jeho relikvie. Na obraze v kapli je namalováno, jak sv. Václav přijímá od císaře posvátný ostatek - rameno sv. Víta (ten je realisticky vyveden) pod obrazem pražské Lorety. Ta byla inspirována tzv. Chýší v italském Lorettu a založena roku 1626 Beningou Kateřinou z Lobkovic. Lobkovicové byli také zakladateli této kaple, konkrétně Ferdinand hr. Z Lobkovic, vnuk zakladatelky a nejvyšší lovčí, pán na Jezeří a Novém Sedle (1647 - 1708)

Poloha kaple je přesně dokumentována. Poslední fotografie již poškozené kaple je ze 60. let minulého století.

21. KAPLIČKA, HÁJECKÁ

Věnovaná oslovení **STOLICE MOUDROSTI**. Navazovala na předešlou vyobrazením sv. Václava jako zakladatele chrámu sv. Víta. V horní části obrazu je obraz sochy madony loretánské obklopené čerstvě vysázeným lesem. Loreta v Hájku je podle dobového přesvědčení nejstarší v Čechách i v Německu. Postavil ji v nově vysázeném lesíku v letech 1623 až 1625 Florián Dětrich Žďárský ze Žďáru. Je tedy starší než Loreta pražská, není však nejstarší u nás. Tou byla Loreta v Horšovském Týně.

Donátorem kaple by. Václav hr. Z Lobkovic, bratranec předešlého, vyslanec v Anglii, Francii a Španělsku a v roce své smrti (1697) i rytíř Zlatého rouna,

Kaple stála v místě dnešní kbelské železniční zastávky a při její stavbě byla zbořena.

22. KAPLIČKA – LITOMYŠLSKÁ

Zasvěcená oslovení **PŘÍČINO NAŠÍ RADOSTI**, měla v hlavní části obrazu scénu, kde sv. Václav navštěvuje a těší vězně, některým i peníze poskytuje, aby se odtud mohli dostat.

Horní část obrazu v lunetě je věnována Litomyšli. V poutním kostele sv. Kříže z let 1714-26 při bývalé piaristické koleji založené roku 1641 (G. B. Alliprandi a F. M. Kaňka) Frebonií z Pernštejna je uctívána poutní socha. Namalována je sedící korunovaná postava Panny Marie s děťátkem na klíně mezi válečnými trofejemi.

Stavebníkem kaple byl Nejvyšší komorník Království českého a pán na Litomyšli, Jan Bedřich z Trautmannsdorfu (1619 - 1696).

Kaple stávala v poli za Kbely, neexistující.

23. KAPLIČKA, NEZAMYSLICE

Zasvěcená zvolání **NÁDOBO DUCHOVNÍ**, měla v nice vyobrazení sv. Václava, který přejímá správu ohrožené Moravy, když její král Slavoboj byl sesazen z moravského trůnu. V horní části kaple je vyobrazena Madona Nezamyslická stojící na půlměsíci. Traduje se o ní, že když vojáci plenili kostel (gotický s románskou věží z poloviny 13. století, barokní úprava z roku 1736), dvakrát je přestrašila a potrestala.

Donátorem kaple byl Jan František hr. Krakovský z Kolovrat (+1723), pán na Chlumci a Žichovicích, ke kterým Nezamyslice patřily.

V jeho erbu, namalovaném v levé části kaple je v modrém poli stříbrno-červeně polcená orlice s korunovaným rakouským štítkem na hrudi.

Kaple je umístěna vlevo v poli, je po opravě a zachovalá.

24. KAPLE, NYCOVSKÁ

Zasvěcená oslovení **NÁDOBO POCTIVÁ**. Na vyobrazení je sv. Václav posílající posly k papeži se žádostí, aby se mohl vzdát trůnu, předat jej svému bratrovi Boleslavu a vstoupit do kláštera, do řádu sv. Benedikta.

Cisterciácký klášter v Nice u Plánice byl i s celou vsí za husitských bouří vypálen a zničen. Šternberkové nechali kostel v letech 1719-30 Kiliánem Ignácem Dienzenhoferem přestavět a opatřili pro něj

dřevěnou

milostnou sošku Panny Marie s Ježíškem. V mariánské části obrazu, v lunetě niky je obraz té sošky ze 16. století, která „byvše od kacířů s jinými obrazy pod kotel pivovarní do ohně vržena, shořeti nemohla“.

Donátorem kaple byl břevnovský opat Tomáš Sartorius (1663 - 1700).

Na vnější stěně niky nahoře vlevo byl namalován erb s ostrvím na štítě, převýšený biskupskou mitrou.

Kaple je po opravě, stojí u silnice vlevo před vnořím.

25. KAPLE - OBERGÜRMENTÁLSKÁ, (HORNÍ JIŘETÍN U DUCHCOVA)

Se zvoláním **NÁDOBO POBOŽNOSTI**. Na vyobrazení je sv. Václav, kráčející v zimě nocí sněhem bos. V jeho šlépějích kráčí bl. Podiven zahřívající se v jeho stopách.

V horní, mariánské části obrazu je milostná socha jiřetínské Madony - stojící korunovaná postava s děťátkem na ruce obklopená rozkvetlými keři

V kartuši na vnější stěně kaple nahoře je valdštejnský erb.

Kaple je v dobrém stavu. Stojí proti vnořskému zámku ve slepé uličce těsně za plotem rodinného domu.

26. KAPLE - PAKENSKÁ (NOVÁ PAKA)

Zasvěcená zvolání **RŮŽE TAJEMNÁ**. V horní části obrazu byl výjev, jak sv. Václav odmítá otrávený nápoj, který mu podává jeho matka kněžna Drahomíra.

V horní, mariánské části obrazu vyobrazena socha, kterou podle legendy ze 13. století našel horník v dole a umístil ji zprvu v dutině stromu a později vystavěl kapli. Ta byla v polovině 16. století, po zpusťování v husitských válkách, opravena. V roce 1701 byla socha přenesena do nově založeného kláštera Paulánů.

Donátorem kaple byl vladař hradeckého domu, nejvyšší dvorský sudí Jan Jáchym hr. Slavata(+1689)

Asi nejnámější kaplička z celé řady. Stojí u vinařského hřbitova u autobusové zastávky.

27. KAPLE, PLZEŇSKÁ

S oslovením **VĚŽI DAVIDOVA**, na vyobrazení sv. Václav, ač se dověděl, že má být v Boleslavi při hostině zavražděn, nenechal se odradit a do Boleslavi jel, ale nechal se dřív zaopatřit církevními svátostmi umírajících. Obraz v horní části kaple je socha plzeňské gotické Madony v tzv. krásném slohu. Je z doby okolo roku 1390.

Donátorem kaple byl nejvyšší zemský sudí Adolf Wratislav Šternberk (+1703).

V horní části kaple je Šternberkův erb - zlatá osmihrotá hvězda v modrém poli.

Kaple stávala vpravo od silnice, dnes je to místo zastavěno rodinnými domy a kaple byla zrušena.

28. KAPLE HRADOPRAŽSKÁ

Zasvěcená zvolání **VĚŽI ZE SLONOVÉ KOSTI**, V obraze byl znázorněn sv. Václav, když ve svátek sv. Kosmy a Damiána ve Staré Boleslavi u svého bratra stoloval. Spiknuvší se hodovníci třikrát povstali aby ho zavraždili. Ale vždy jsou jakousi tajemnou mocí zdrženi. Na to by mohl kníže ujet na koni, kterého mu „dobrý křesťan“ přichystal u dveří, ale sv. Václav tuto možnost odmítl.

V horní části je vypočtená Panna Marie „Madona Ara Coeli“, podle originálu ve svatovítském pokladu, pokládaném za její pravou podobu.

Stavebníkem byl oficiál arcibiskupské konsistoře a kanovník Metropolitní kapituly Václav Jiří Bílek z Bílenberka (+1704).

V horní části kaple je namalován erb, který Bílek přejal od biskupa Sobka, v polceném štítu obrněná paže s kotvou.

Kaple stála vpravo od silnice. Po vybudování cukrovaru byla kaple přenesena mimo jeho areál, dnes je umístěna za areálem cukrovaru na břehu rybníka. Je poměrně zchovalá, ale poněkud zarostlá. Nelze zjistit její původní polohu.

29. KAPLE SVATOKŘÍŽSKÁ

S oslovením **DOME ZLATÝ**, Na vyobrazení je sv. Václav při své poslední večeři. Pronáší přípitek ke cti sv. archanděla Michaela, který jeho duši na úsvitě druhého dne doprovodí do Nebe.

Horní část obrazu znázorňuje milostnou sochu Bolestné Panny Marie z pražského kláštera Cyriaků a kostela sv. Kříže Většího na Františku, uctívanou od 3. desetiletí 17. století.

Stavebníkem byl poslední a nejnámější (a neblaze proslulý) příslušník české větve rodu Wolfgang Maxmilián Laminger z Abereuthu (+1696). Svě sídlo z Domažlic přenesl na Trhanov. Je znám v našich dějinách porušením práv Chodů a odsouzením k smrti Jana Sladkého Koziny.

V erbu na kapli byl namalován jeho erb, čtvrcený štít, v 1. a 4. červeném poli stříbrný šraňk na zeleném trojvrší, ve 2. a 3. zlatém poli černá kotva,

přes níž skáče červená liška.

Kaplička stojí vpravo od silnice na kraji pole, čelem obrácená k jihu od silnice.

30. KAPLIČKA SVATOJAKUBSKÁ

Zasvěcená zvolání **ARCHO ÚMLUVY**, její hlavní obraz byl věnován stěžejní scéně Václavského cyklu, zavraždění sv. Václava, když svíral kruh klepadla u dveří kostela sv. Kosmy a Damiána. V Kristiánově legendě o sv. Václavu se jeho smrt takto popisuje: „... A tehdy vyběhl celý zástup zlosynů ze svých úkrytů a s mnoha meči a kopími proti němu vyrazivše a těžkými ranami se naň sárajíce, zahubili ho přede dveřmi chrámu. A tehdy na tom zápasišti jeho svatá duše odešla vítězně k Hospodinu, dne 28. září, zatímco nebe se radovalo a země plakala, léta od vtělení božího devítistého dvacátého devátého...“

V horní části obrazu je obraz Piety z kláštera minoritů na Starém Městě pražském u sv. Jakuba, připomínaná již k roku 1400. Po stranách Piety jsou dvě kašny s tryskajícími pramenky vody.

Donátorem kaple byl František Oldřich Kinský, prezident nad apelacemi v letech 1667 až 1683.

V erbu na horní části kaple je červený štít s vyčnívajícími třemi vlčími zuby.

Netušíme, kde by mohla stát. Snad někde v prostoru návsi. Nevíme, kudy cesta stoupala před jejím narovnááním během stavby císařské silnice kolem roku 1750.

31. KAPLE – SVATOMIKULÁŠSKÁ

Zasvěcená zvolání **BRÁNO NEBESKÁ**, měla v hlavní části obrazu oběšení bl. Podivena z rozkazu knížete Boleslava, kdy jeho tělo zůstalo po tři léta neporušeno. Zpoza stromu je vidět odcházejícího a zřejmě rozloženého Boleslava se svým pomocníkem (katem?)

V horní části niky byla namalována socha Panny Marie Foyenské z kostela sv. Mikuláše na Malé Straně od roku 1629. Je to kopie sochy, kterou našel v belgické vsi Foy kolář, když rozštípl dubový kmen. Naše socha byla údajně zhotovena ze dřeva téhož stromu, ve kterém byla nalezena původní belgická socha.

Donátorem kaple byl Jan Pavel Leopold svob. Pán Valderode von Eckhausen, pán na Řepíně, Libni a Chroustenicích, roku 1686 povýšený na hraběte. Inkolát v Čechách získal již jeho otec roku 1637

Ve znaku na kapličce je namalován čtvrcený štít se středním štítkem. V něm je stříbrné

břevno provázené dvojramenným křížem a prázdnou rourou. V 1. a 4. stříbrném poli černý korunovaný orel, 2. a 3. pole je pětkrát modrostříbrně dělené a v něm červený lev.

Snad by to měla být kaplička v zahradě za posledním domem v Podolance. Bližší návštěva nebyla možná, protože majitel objektu byl krajně nepřístupný a pro jistotu otevřel kotce se psy. Je stavebně odlišná, ale v těchto místech je samostatná kaplička bez návaznosti na Svatou cestu nepravděpodobná.

32. KAPLE ROKYCANSKÁ

Zasvěcená zvolání **HVĚZDO JITŘNÍ**. V hlavní části obrazu je spící dánský král Erik. Ve snu měl vidění, že s pomocí sv. Václava zvítězí nad nepřáteli.

V horní části obrazu je milostná socha z rokycanského gotického kostela Panny Marie, přestavěném po ohni Ignácem Palliardim v letech 1784-88. Socha měla být v roce 1619 zničena kalvinisty, třikrát vhozena do pece, ale neshořela a sama se vrátila na původní místo.

Stavebníkem kaple byl Jaroslav Ignác Holický ze Šternberka (+1709), kanovník pasovský, jmenovaný biskup klatovský a od roku 1676 biskup litoměřický.

V namalovaném znaku na kapli je šternberský erb - v modrém poli osmihrotá zlatá hvězda převýšená biskupskou mitrou a berlou .

Stojí vlevo od silnice kousek po opuštění Podolanky.

33. KAPLE - ŘÍMOVSKÁ

Zasvěcena oslovení **UZDRAVENÍ NEMOCNÝCH**. V hlavní části obrazu v nice kaple byla scéna, jak „bezbožná matka sv. Václava Drahomíra, když její vozka, uslyšev zvonění k pozdvihování Velebné svátosti, sesedla z koně poklekl, rozzlobivše se velmi mu zlořečila. Trestáním božím hned se do země propadla“. V pozadí obrazu je v druhém plánu pohled k oltáři při pozdvihování.

V horní části obrazu je Madona Římovská z loretánské poutní kaple v Římově. Ta byla postavena po vzoru mikulovské, hájecké a pražské lorety po skončení třicetileté války, kdy se u nás začíná rozvíjet mariánský kult, v letech 1648 - 1650 a postupně dále rozšiřována v letech 1652-72 krumlovskými jezuiti nákladem jezuitského bratra - laika Jana Gurreho.

Donátorem kaple Svaté cesty byl Karel hr. z Valdštejna (1645 - 1708), pán na Hrádku.

V erbu je valdštejnský čtvrcený znak se středním štítkem se stojícími lvy.

Nalezena – nelze přehlédnout vlevo od silnice za odbočkou na Jenštejn.

34. KAPLE - SVATOHORSKÁ

Se zasvěcením oslovení **ÚTOČIŠTĚ HŘÍŠNÍKŮ**. V hlavní části obrazu je manželka Boleslava I. Břena klečící u hrobu sv. Václava a prosící za uzdravení od zastaralé zimnice. Sv. Václav se jí zjevil a přání vyslyšel. Když to pak vyprávěla svému manželovi, jak je vidět v pozadí v druhém plánu obrazu, Boleslav se na ni rozzlobil a sám tou nemocí onemocněl tak těžce, že musel jít ke hrobu sv. Václava a prosit nejen za uzdravení, ale i za odpuštění.

V horní části obrazu je obraz nejznámější české Madony, Svatohorské. Kapli na Svaté hoře u Příbrami pro uzdravení slepce Jana Procházky, která se postupem věků rozrostla v mohutný klášterní poutní areál založil rytíř Malovec ve 13. století. Milostná socha je prý dílem samotného pražského arcibiskupa Arnošta z Pardubic. Výstavbu současného souboru klášterních staveb zahájili jezuité roku 1658 podle projektu Carla Luraga. Giovanni Domenico Orsi a jeho následovníci vystavěli postupně svatyni na vysoké terase otevřenou třemi arkádami a ambit s kaplemi v nárožích. Výzdoba od sochaře J. Brokoffa a malíře Brandla a dalších. V 18. století postaveny kryté schodiště, Svaté schody (Kilián Ignác Dietzenhofer), vedoucí z Příbrami do kláštera.

Donátorem kaple Svaté cesty byl Václav Norbert Octavián Kinský.

Kaple stála vlevo před Dřevčicemi, ale v již roce 1973 neexistovala. Na druhou stranu by společně s 35 a 36 kaplí stáli podezřele blízko u sebe.

35. KAPLE - SEČENSKÁ

S oslovením **POTĚŠENÍ ZARMOUCENÝCH**.

Seč u Blovic je od roku 1659 poutním místem. Na spodním obraze je výjev, jak sv. Václav se zjevil na sněmu, kde se rokovalo o nařízení, aby nebyl uctíván za svatého a nepovažován za nevinně zabitého. Hned na to se vzbouřilo povětří a čtyřicet účastníků sněmu zahynulo.

Na horní části obrazu je socha Sečenské madony, stojící na břehu rozbouřeného moře. Tuto gotickou sochu z 3. čtvrtiny 14. století věnoval sečenskému kostelu Kryštof Rudolf ze Svárova. Stavebníkem kaple byl

Humprecht Jan Černín z Chudenic, od roku 1652 hrabě a od roku 1675 rytíř Zlatého rouna.
Přiznám se, že netuším, je-li na fotografii kaple číslo 34 nebo 35. Tato stojí na počátku Dřevčic. Jedna kaplička podobného stylu stojí o kousek dál vpravo od silnice, ale je datována polovinou 19. století (koneckonců uvedený letopočet může být letopočtem opravy).

36. KAPLE – ŠTERNBERSKÁ

S oslovením **POMOCNICE KŘEŠŤANŮ**. Ve spodní části obrazu v nice kaple je motiv, který dal vznik celé Svaté cestě: přenesení těla sv. Václava z Boleslavi do Prahy, které vezli přes tři řeky s vozem a lidmi, kteří při něm byli. Bylo zázračně přeneseno, ale - na Malostranském rynku zastavivši se s vozem, odvezeno být nemohlo, dokud všichni vězňové z blízkého vězení propuštění nebyli. (Zajímavý doklad o prvé amnestii u nás!!!)

V horní části niky byla vyobrazena socha (obraz?) Panny Marie Šternberků, která je nyní ve Vídni. Prý pochází ze zaniklého cisterciáckého kláštera v Nepomuku, odkud byla přenesena do kostela na Zelené hoře. Byla vhozena do ohně a když neshořela, byla pohozena ve sklepení. Odtud ji vyzvedl Ladislav ze Šternberka a vzal s sebou na uherské vojenské tažení. Tam ji zakoupil polský plukovník a věnoval vdově po Maxmiliánu II. Marii. Po její smrti se dostala do kláštera vídeňských františkánů. Václav Vojtěch ze Šternberka, zakladatel paláce na Hradčanech, Trojského letohrádku a dvorský maršálek, se marně snažil o získání sochy zpět. Nechal zhotovit kopii, která je nyní v kostele na Zelené Hoře.

Donátorem kaple je Václav Vojtěch ze Šternberka

Kaple je v Dřevčicích u samoobsluhy, v dobrém stavu po opravě.

37. KAPLE - STRAKONICKÁ

Se zvoláním **KRÁLOVNO ANDĚLŮ**. V nice je namalován výjev, jak z rozkazu bl. Přibyslavi dostává se knězi Hostivitovi článek prstu sv. Václava, když žádal o ostatek světcův.

V horní části niky je zobrazená Panna Maria Strakonická. Je to kopie obrazu Narození Páně. Který nesl v bitvě bělohorské P. Dominik, karmelitán, naleznuv je ve Strakonících. Od té doby je zvaná Panna Marie Vítězná. Originál je dnes v Římě. Zde a na Bílé Hoře je jen kopie.

Stavebníkem kaple Svaté cesty byl maltézský velkopřevor Ferdinand hr. Kolovrat (1676 - 1701).

Kaple stávala poblíž cesty od Dřevčic k Popovicím. Na křižovatce byla vodárna. Nelze než věřit, ale není zanesena ani ve stabilním katastru z roku 1841.

38. KAPLE - STRAŠENSKÁ. (STRAŠÍN U SUŠICE)

Se zvoláním **KRÁLOVNO PATRIARCHŮ**. V obraze v nice je v jeho dolní části výjev, kde u hrobu sv. Václava se shromažďují nemocní a žádají o uzdravení.

V horní části je socha, kterou roku 1443 daroval Půta Švihovský. Poutní místo ve Strašíně u Sušic je předhusitského původu, kdy se zde prý na místě zjevení Panny Marie poustevníkovi vytryskl pramen.

Donátorem kaple byl Ferdinand Bonaventura hr. Harrach (1636 - 1706), nejvyšší hofmistr a ministr státní konference, od roku 1661 rytíř Zlatého rouna

Kaple, již poněkud nakloněná, stojí dosud vlevo u silnice do Brandýsa. Kupodivu také není ve stabilním katastru z roku 1841. V současné době je již podepřena lešením.

39. KAPLE - SUŠICKÁ

Se zvoláním **KRÁLOVNO PROROKŮ**. V hlavní části obrazu je kníže Boleslav, kterému se zjevil sv. Václav a přikazuje mu, aby ze stříbra v horách dobytých raziti peníze k potřebě a užívání lidu. Kolem Boleslava jsou již připraveny tři truhlice na mince, které začínají v pozadí obrazu razit.

V horní části obrazu je sušická Bolestná Panna Maria ze sušického kláštera kapucínů založeného roku 1651, dostavěný roku 1655.

Donátorem kaple byl Eusebius Hieserle z Chodů, kanovník v Litoměřicích.

V erbu je stříbrno - červeně polcený štít s prohnutou rybou opačných barev.

Kaple stávala po levé straně silnice k Brandýsu u můstku přes potok. Safra kde je na tom kopci potok? Netuším ani podle stabilního katastru, kde by mohla stát.

40. KAPLE - TEJNECKÁ (TÝNEC U KLATOV)

Zasvěcená zvolání **KRÁLOVNO APOŠTOLŮ**. V hlavní části obrazu byl sv. Václav, který se zjevil nemocnému moravskému markraběti Jindřichovi a vyzval jej k pouti do Maria Zell.

V horní části obrazu byl obraz sochy Panny Marie s plamenným ozářením ze 14. století z týnecké novogotického kostela.

Donátorem kaple byl majitel týneckého panství Vilém Albrecht Krakovský z Kolovrat, nejvyšší hofmistr Království českého v letech 1678 - 1688.

Kaple stojí vpravo u křižovatky Pražská-Průmyslová, tedy na hranici pozemku zvané „U kaplickí“ dle stabilního katastru.

41. KAPLE - VARTENSKÁ (WARTHE, NYNÍ BARDO V POLSKU)

Jediná zasvěcená madoně nepocházející z našeho území. Zasvěcená zvolání **KRÁLOVNO MUČEDNÍKŮ**. Na hlavním obraze se sv. Václav zjevuje českému vojsku v podobě bílého orla při bitvě s Maďary roku 1260.

Na horní části obrazu byla Panna Maria Vartenská sedící pod baldachýnem na trůně v palmovém háji. Byla ochránkyní před nájezdy kmenů z východu „když nějaká rána, zvláště od pohanů, Tatarů a kacířů na Čechy přijít měla“. Tento sen se nemohl v minulých časech připomínat.

Donátorem kaple byl František Antonín Berka z Dubé (+1706), císařský tajný rada a poslední příslušník svého rodu.

V kartuši v horní části kaple jsou jen dvě zkřížené ostrve v oválném štítě. V této době měl ale František Berka z Dubé v polepšeném erbu i střední štítek s černým lvem na skále.

Kaple stojí v Brandýse vlevo v parku, opravená.

42. KAPLE - VYŠEHRADSKÁ

Zasvěcená je oslovení **KRÁLOVNO VYZNAVAČŮ**. Na hlavním obraze je legendární výjev „Vidění krále Jagellonce“. Spatřil průvod českých zemských patronů ve svatovítské katedrále směřujících ke hrobu sv. Václava za zpěvu písně „Tito jsou svatí...“

V horní části kaple byl namalován obraz Panny Marie Vyšehradské, zvané Dešťové. Deskový obraz z poloviny 14. století se dostal na Vyšehrad počátkem 17. století. Byl často vzýván, a prý úspěšně, v časech velkého sucha, a též nosíván v čele procesí.

Donátorem kaple byl nejvyšší dvorský maršálek František Augustin hr. z Valdštejna, 3. syn Maxmiliána z Valdštejna, určený k duchovnímu stavu. Vstoupil do maltézského řádu. Těsně před smrtí obdržel řád Zlatého rouna.

V horní části kaple je namalován valdštejnský erb podložený řádovým křížem.

Kaple stojí vlevo od hlavní brandýské ulice. Její nika je po opravě dodatečně osazena mariánskou plastikou.

43. KAPLE. - ZBRASLAVSKÁ

Zasvěcená oslovení **KRÁLOVNO PANEN**. V hlavním obraze je v nebi sv. Václav obklopen zpívajícími andělky a pod nimi rozprostřená plachta se slovy Svatováclavského chorálu nesená anděly. Pod ní klečící první pražský arcibiskup Arnošt z Pardubic, jemuž je text písně připisován, a další adorující, císař Ferdinand III.

V horní části obrazu byla zobrazena Madona zbraslavská na deskovém obraze z poloviny 14. století, který zázračně přežil husitské plenění zbraslavského kláštera a královského pohřebiště. Jeho neporušený nálezný v sutinách kláštera jej již sám kvalifikoval jako zázračný a stal se předlohou četných kopií.

Donátorem kaple byl Jan František z Talmberka (1644 - 1698), kanovník v Olomouci, na Vyšehradě, u sv. Víta, probošt u Věšch svatých a v letech 1677 až 1698 biskup královéhradecký.

Ve znaku na kapli je štít s leknem podložen biskupskou mitrou a berlou.

Kaple stávala na brandýském náměstí. Ve stabilním katastru zanesena není. I vzdálenost od 42. je malá. Aby byla na půl cesty pak by stála někde v oblasti Komenského náměstí. Nebo vedla cesta kolem kostela sv. Pavla a mohla to být jen venkovní nika u tohoto kostela.

44. KAPLE – STAROBOLESLAVSKÁ

Věnovaná oslovení **KRÁLOVNO VŠECH SVATÝCH**. V nice byl vyobrazený zidealizovaný rodokmen nazvaný Familia sancti Wenceslai ad Deo exaltata. Je to genealogická posloupnost od sv. Ludmily a knížete Bořivoje až po Leopolda I., kde jsou vedle panovníků zachyceni i domácí světci. Zároveň je zde na andělem držené desce statistický výčet panovníků i zemí, s nimiž je sv. Václav spřízněn: 12 císařů a 48 králů různých zemí, pocházejících z rodu sv. Václava. Pod Rodokmenem je sv. Václav, adorující před Nejsvětější svátostí a obrazu Panny Marie Staroboleslavské.

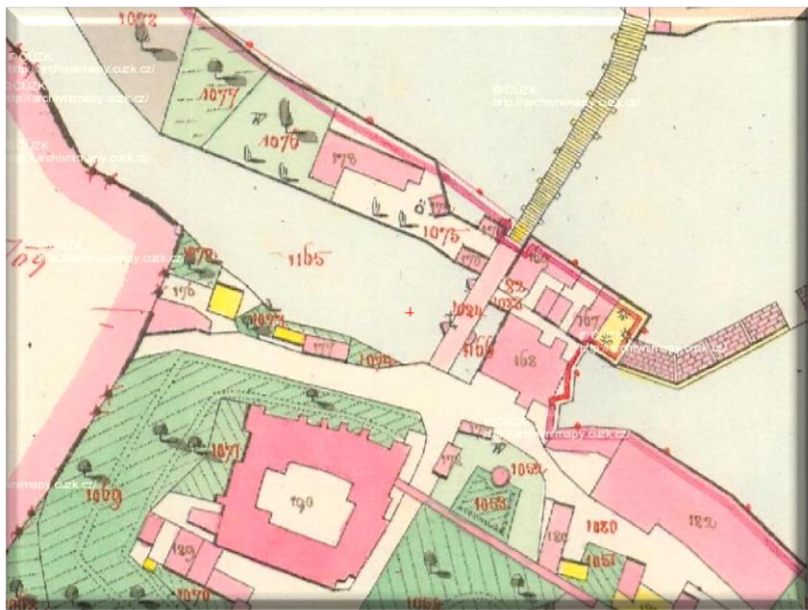
V horní části kaple není erb, ale obrázek Staroboleslavské madony v kartuši.

Tato kaple je zajímavá i tím, že její vnitřní výmalba byla přizpůsobena změně na trůnu: rodokmen byl nahrazen rodokmenem císařovny Eleonory Magdaleny Terezie. Byl totožný s tímto původním až k Alžbětě Anně, manželce Ferdinanda I., jejíž syn Karel byl pradědečkem Leopoldovým a dcera Marie se provdala do rodu knížat novohradských, z něhož pocházela Eleonora. V záhlaví obou rodokmenů jsou proto různé portréty: Leopolda I. a jeho ženy Eleonory.

Donátorem kaple byl staroboleslavský probošt Jiří Vojtěch Aster (+1681).

Kaple stála po levé straně mostu z Brandýsa do Staré Boleslavi. Dnes již neexistuje.

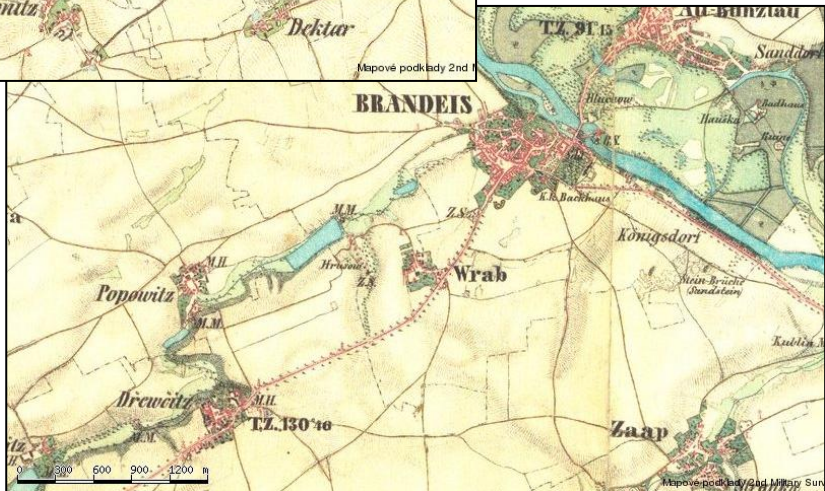
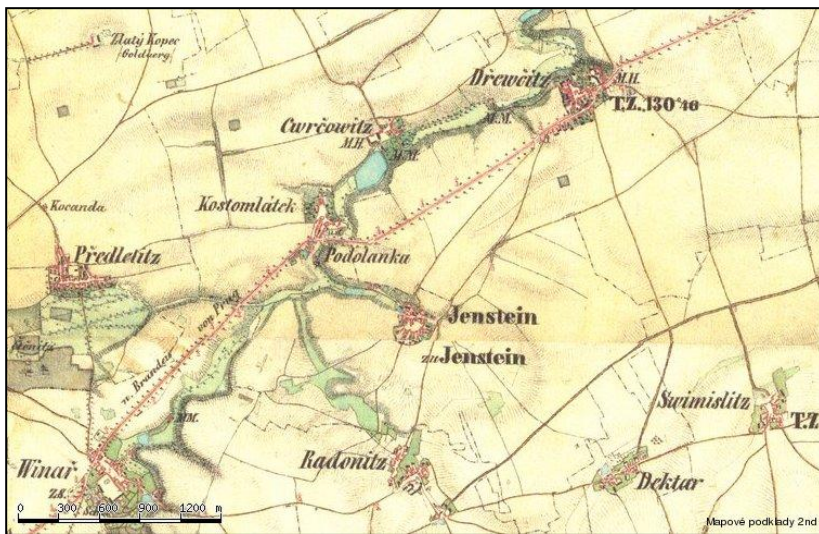
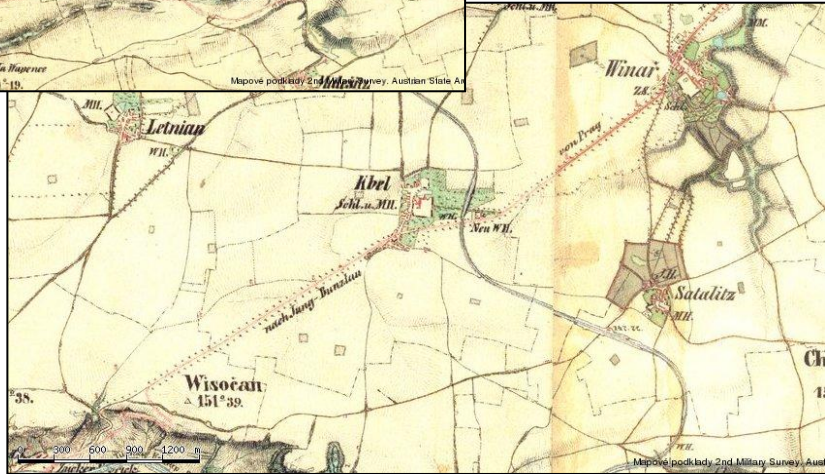
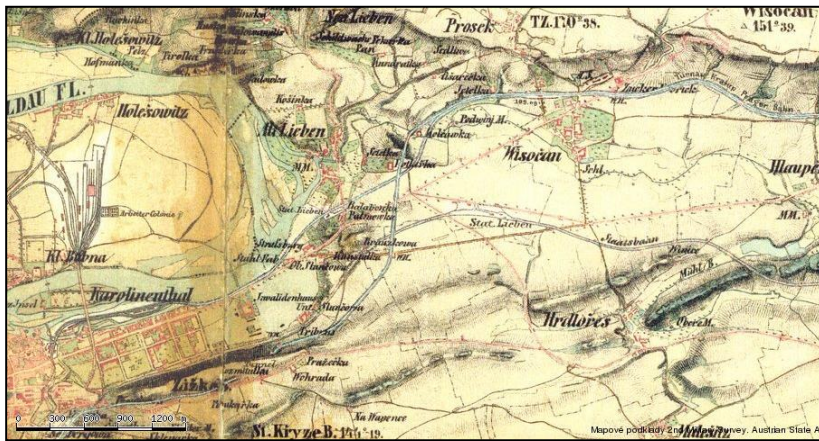
Dříve stál dřevěný most více vpravo – proti zámku v ose ulice „Na celné“. Tato oblast spadala už pod Starou Boleslav, Podle stabilního katastru je nějaká kaplička na předmostí – tedy nyní vpravo na začátku ulice (mostku) „Na celné“. Pravděpodobně vzala za své při nějaké povodni, a protože už stál nový kamenný most jinde, nebyla obnovena.

ZÁVĚR

Všechny nás překvapil počet i stav zachovalých kapliček. Ze souboru 44 kapliček se nám jich podařilo najít a identifikovat 20. Ne vždy je uvedená identifikace jednoznačná, ale pokusili jsme se o ni dle našeho nejlepšího vědomí a znalostí. V centru obcí stávaly kaple a kapličky obecní, se kterými je možné je zaměnit. Je potěšující, že o kapličky se někdo stará. Většinou je to obec, ale v nemalé míře i nadšení jednotlivci. Určitě se pokusíme projít i jiné, více zapomenuté, poutní cesty. Doufáme, že příště nalezneme opět tak zajímavá a inspirativní místa.

MAPA CELÉ CESTY NA MAPĚ Z LET 1836- 1852

Společenství Molechet o.s., občanské sdružení pro kulturu středověku

<http://molechet.palcat.cz>